

ЗВІТ

за результатами

Моніторингу силами спільноти

людей, які живуть з наркозалежністю

БО БФ «ВОЛНА»

м. Київ, вересень 2024 року

Моніторинг силами спільнот (CLM) - це моніторинг важливих для спільноти питань, явищ і процесів, що здійснюється та контролюється представниками спільноти на постійній основі до досягнення бажаного результату, з дотриманням основоположних принципів CLM.

В Україні CLM для спільноти людей, які живуть з наркозалежністю впроваджується з 2021 року з метою постійного контролю якості програм, що впроваджуються для ЛВН.

Для здійснення CLM використовується онлайн-опитувальник, що включає в себе питання пов'язані з провадженням програм для ЛВН. Відповіді респондентів аналізуються, виділяються проблемні питання, що передаються на подальше опрацювання спільноті.

Оскільки опитувальник розроблено в електронному форматі, він може заповнюватись респондентами самостійно або за допомогою регіонального координатора ВОЛН.

Протягом липня – серпня 2024 року було проведено зустрічі з регіональними координаторами ВОЛН з метою обговорення ефективності опитувальника та зручності роботи з ним.

Під час зустрічей було виділено наступні пункти, що могли викликати незручності при заповненні опитувальника:

- Багато часу на заповнення (в деяких випадках, понад 1 годину на заповнення для 1 респондента)
- Деякі питання складно сформульовані і при самостійному заповненні респондентом могли виникати проблеми з їх інтерпретацією
- Деякі питання втратили свою актуальність, в той же час виникла потреба в додаванні додаткових питань до опитувальника

За результатами зустрічей та активної роботи регіональних координаторів з покращення опитувальника, його наповнення дещо змінилося. Зокрема, частину питань було переформульовано задля їх кращого розуміння, додано питання, пов'язані з вимушеним внутрішнім переміщенням з метою відслідковування можливих проблем з доступом до сервісів через зміну місця проживання.

Наразі опитувальник включає в себе **9 розділів**:

- Загальна інформація про респондента
- Програма зменшення шкоди (ЗШ)
- Профілактика передозувань
- Програма замісної підтримувальної терапії (ЗПТ)
- Тестування на ВІЛ – інфекцію
- Лікування ВІЛ – інфекції
- Діагностика та лікування гепатиту С
- Вплив війни

- Розділ для регіональних координаторів

Додано окремий розділ що стосується військового обліку, оскільки це питання є наразі вкрай актуальним. Окрім того, розділ про військовий облік було побудовано таким чином, щоб в разі виникнення проблемної ситуації була змога, в разі потреби, оперативно відреагувати на неї та скерувати до профільних спеціалістів для надання консультації чи допомоги.

Додатково додано окремий розділ для регіональних координаторів. Метою цього розділу є відслідковування стану вирішення критичних питань, що з'ясовуються під час заповнення опитувальника та впевненості, що такі питання не лишаються поза увагою спільноти та опрацьовуються до досягнення бажаного результату.

Розділ 9 з 9

РОЗДІЛ ДЛЯ РЕГІОНАЛЬНИХ КООРДИНАТОРІВ

Опис (необов'язково)

Чи виявлено під час проведення опитування ситуацію, що потребує термінового вирішення?

☐ Так

☐ Ні

Якщо відповідь на попереднє питання "ТАК", що було зроблено для вирішення ситуації

☐ Повідомлено керівництву

☐ Випадок внесено в Data Check

☐ Проблема вирішено на місці

☐ Інше...

До кожного розділу, що стосується програм, додано акцентне поле для респондентів. Якщо людина, яка проходить опитування, не є клієнтом програми, якої стосується розділ, з метою збереження валідності даних, цей розділ потрібно пропустити та перейти до наступного.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ

Якщо Ви не є клієнтом програми зменшення шкоди - не відповідайте на запитання цього розділу, а перейдіть до наступного

Станом на 01.09.2024 року CLM опитувальник пройшли 407 респондентів з числа людей, які живуть з наркозалежністю. З них 60,9% чоловіки та 39,1% жінки. Найбільша частина опитаних (46,7%) були у віковому діапазоні 40-49 років.

Даний звіт буде зосереджено на аналізі програми зменшення шкоди та профілактиці передозувань, оскільки ця програма є однією з найбільших програм для спільноти, впроваджується по всій Україні та включає в себе широкий спектр послуг та елементів.

Окрім даних опитувальника, в звіті будуть використовуватись дані з програми Data Check та інформація отримана від регіональних координаторів. Об'єднання інформації

з різних ресурсів дає змогу оцінити ефективність впровадження програм більш комплексно та всебічно та проаналізувати більший об'єм інформації з визначених питань.

ПРОГРАМА ЗМЕНШЕННЯ ШКОДИ

Програма зменшення шкоди спрямована на зменшення негативних наслідків для здоров'я, а також соціальних та економічних наслідків від вживання психоактивних речовин, що не вимагає негайної відмови від вживання наркотиків.

Існує декілька підвидів програми зменшення шкоди, проте лише частина з них впроваджується в Україні.

Так, в Україні впроваджується програма замісної підтримувальної терапії для людей, які вживають опіоїди (наразі дана програма розглядається, як самостійна програма, а не як частина зменшення шкоди), програма обміну та видачі голок та шприців, програма з профілактики передозувань.

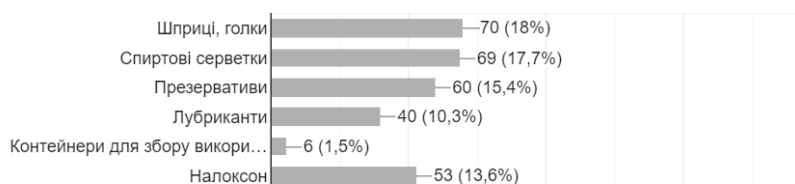
На законодавчому рівні поки не врегульовано роботу кімнат безпечного вживання, що також є частиною програми зменшення шкоди, а, також, програми щодо зниження шкоди для стимуляторів –розпочато впровадження пілотних проектів в декількох регіонах України з впровадження програми замісної підтримувальної терапії для людей, які вживають стимулятори, проте, дані для аналізу ефективності цих програм наразі відсутні.

З 407 опитаних респондентів, 345 є клієнтами програми зменшення шкоди (84,8%) та користуються наступними послугами: обмін та видача шприців, голок; спиртових серветок; презервативів та лубрикантів; налоксону; контейнерів для збору використаних матеріалів.

Які послуги в рамках програми зменшення шкоди Ви отримуєте?

Оберіть **УСІ** підходящі варіанти

389 відповідей

Доступність послуг

88,3% респондентів відповіли, що в регіоні їх проживання доступні послуги зменшення шкоди та вони володіють інформацією щодо адреси та графіку роботи програми зменшення шкоди.

11,7% респондентів не володіють інформацією щодо адреси та графіку роботи програми зменшення шкоди, тому що пункти, які вони відвідували, закрили/перемістили в інше місце або додатково потрібно уточнювати дану інформацію у регіональних координаторів.

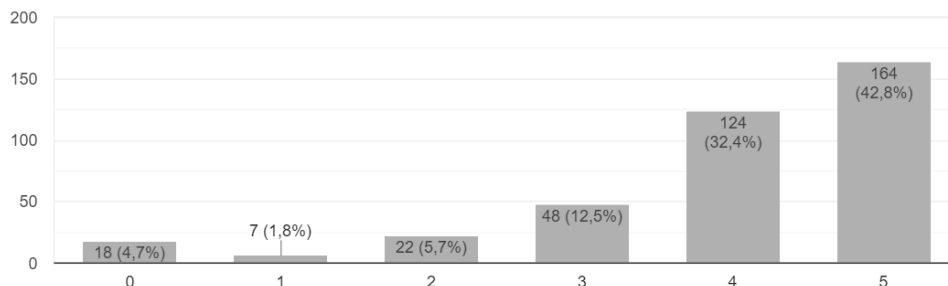
На питання чи знають респонденти про наявність мобільних амбулаторій в їх регіоні, 51,3% відповіли «Так», 26, 3% - «Ні» і 22,4% не володіють цією інформацією.

В загальному, респонденти високо оцінили якість надання послуг зменшення шкоди в їх регіонах.

Як Ви оцінюєте якість послуг зменшення шкоди у вашому регіоні?

 Копіювати

383 відповіді

ПРОФІЛАКТИКА ПЕРЕДОЗУВАНЬ

З 407 опитаних респондентів, 322 людини отримували інформацію про профілактику передозувань.

Протягом останніх 6 місяців у 15,2% опитаних були випадки передозування або вони були свідками передозування.

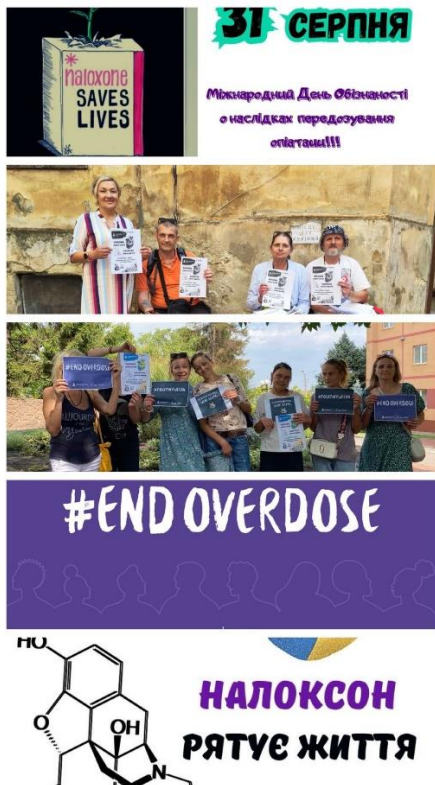
Більше половини опитаних (58,5%) отримували Налоксон, в середньому 2-4 ампули на людину та шприц для його введення.

73,6% респондентів отримували інформацію щодо алгоритму надання першої допомоги при передозуваннях.

В серпні 2024 року у Волинській області, місто Луцьк, клієнти програми зменшення шкоди звернулись до координатора ВОЛНи щодо випадку передозування неподалік. Спільними зусиллями людині надано першу до медичну допомогу, введено Налоксон в результаті чого, врятовано життя.

Даний випадок свідчить не лише про необхідність донесення інформації з профілактики передозувань, а й про необхідність надання інформації, до кого можна звернутися в разі потреби.

31 серпня 2024 року, в Міжнародний день поінформованості про передозування, регіональні координатори ВОЛНи провели акції та флешмоби з метою підвищення поінформованості щодо передозувань, як однієї з основних причин смертності серед людей, які вживають наркотики, а також наголосити на важливості профілактики передозувань.

ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

В загальному, респонденти високо оцінюють роботу програми зменшення шкоди та програму з профілактики передозувань.

Підсумовуючи пропозиції, можна виділити наступні:

- ✓ Збільшення кількості пунктів зменшення шкоди;
- ✓ Включення до переліку послуг гуманітарної допомоги та видачу медичних засобів (бинти, мазі та інше);
- ✓ Збільшення видачі кількості шприців на одну людину;
- ✓ Організація роботи працівників з програми зменшення шкоди на сайтах замісної підтримувальної терапії;
- ✓ Організація консультацій для внутрішньо переміщених осіб
- ✓ Регулярність видачі налоксона
- ✓ Більше консультацій та роздаткових матеріалів про передозування, їх профілактику, використання налоксона.

Також, рекомендовано звернути увагу на людей, які живуть з наркозалежністю та змушені були виїхати за кордон в частині безперервності отримання послуг в місцях їх проживання.